

SECTION: PEDAGOGY, PHILOLOGY AND LINGUISTICS

ORIENTATION TO THE FIRST WORKPLACE OF A CHEMIST AS A FACTOR OF COMPETITIVENESS IN THE LABOR MARKET

Anichkina Olena

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Head of the Chemistry department,
eva_kvitka@meta.ua

Chumak Volodymyr

PhD in Chemistry, Associate Professor,
Associate Professor of the Chemistry department,
vvchumak1976@gmail.com

Romanyshyna Liudmyla

Dr. hab. in Pedagogy, Professor,
Professor of the Chemistry department
romanyshyna43@ukr.net

Vilensky Volodymyr

Dr. hab. in Chemistry,
Professor of the Chemistry department
volodymyr-vilensky@ukr.net

Zhytomyr Ivan Franko State University, Ukraine

Імплементація закордонного досвіду провадження освітньої діяльності важливе на сучасному етапі становлення системи вищої освіти України, оскільки дозволяє створити європейську освітню систему та здійснювати підготовку здобувачів вищої освіти без кордонів, забезпечуючи цим самим академічну мобільність і формування фахівців обізнаних із стандартами якості Європи, а тому конкурентоспроможними на світовому ринку праці. Особливо актуальним стає використання закордонного досвіду в професійній підготовці фахівців за класичними спеціальностями, які мають прикладні професійні права, наприклад, майбутніх хіміків – лаборантів у галузі хімічних досліджень.

Так, сучасна традиційна система підготовки хіміків в Україні має класичні риси та більш науковий, традиційний, академічний характер, навіть при викладанні на освітньо-професійних програмах [1, 2]. Це призводить до відсутності орієнтації здобувачів на перше робоче місце в ході професійної підготовки та формування уніфікованих фахівців із широкими професійними правами, проте невизначеним колом професійних умінь.

Так, класична традиційна підготовка майбутнього хіміка передбачає опанування неорганічної, органічної, фізичної, аналітичної, колоїдної, квантової хімії як провідних теоретичних концепцій хімічної науки, проте не передбачає

вивчення освітніх компонент, які забезпечують успішність реалізації професійних обов'язків і опанування особливостями робочих місць майбутніх випускників, особливо враховуючи затребуваність їх у конкретному регіоні. Адже працевлаштування випускників передбачає виконання професійних обов'язків не лише в лабораторіях майже 1600 підприємств багатогалузевої хімічної промисловості (хімічний, нафтохімічний та хіміко-фармацевтичний підсектори), підприємствах паливно-енергетичного комплексу, чорної та кольорової металургії, машинобудування та металообробки, які передбачають виконання завдань хімічного аналізу та синтезу на певних об'єктах, а й у лабораторіях підприємств харчової, косметичної, лісової, легкої, скляної та порцеляно-фаянсової промисловості, промисловості будівельних матеріалів тощо. Виконання професійних обов'язків потребує від здобувачів ознайомлення з об'єктами дослідження не на підприємстві, а в ході здобуття вищої освіти та формування вмінь виконувати основні операції хімічного експерименту в ході аналізу та синтезу досліджуваних об'єктів певної галузі в закладі вищої освіти.

Тому необхідним стає надання можливості здобувачу вищої освіти в ході навчання самостійно обирати та визначати освітні компоненти, здатні допомогти працевлаштуватися та збільшити конкурентоздатність на ринку праці в обраній галузі.

Орієнтування здобувачів вищої освіти на перше робоче місце може відбуватися кількома шляхами. Так, першим є запровадження навчання за індивідуальним графіком, як елемент дуальної освіти. Здобувач вищої освіти який працює за фахом має право на індивідуальний графік навчання, що передбачає можливість вибіркового відвідування аудиторних занять, самостійного опрацювання матеріалу освітніх компонент і виконання низки завдань із кожної навчальної дисципліни. Таким чином, здобувач отримує освіту в ході реалізації трудової діяльності. Проте така можливість є далеко не в усіх здобувачів.

Іншою формою знайомства з професійними обов'язками в ході реалізації освітнього процесу може стати включення до переліку освітніх компонент для вибору здобувачів дисциплін, які мають яскраво виражений професійноорієнтований регіональний характер. Реалізувати таку підготовки можливо шляхом включення до вибіркового освітніх компонент навчальних дисциплін яскраво прикладного змісту: харчова хімія, хімія побутових засобів, хімія води, агрохімія, хімія металів і сплавів, «Green chemistry» (Зелена хімія), геохімія, хімія лікарських засобів, токсикологічна хімія, хімія кераміки, хімія скла, хімія косметичних засобів, хімія наноматеріалів, хімія полімерів тощо. Надання такого широкого переліку вибіркового освітніх компонент, дозволяє здобувачам визначити найбільш пріоритетний для себе напрям працевлаштування та ознайомлюватися з сферою професійної діяльності ще в ході навчання в закладі вищої освіти.

Так, Житомирщина багата підприємствами фармацевтичної, харчової, аграрної промисловості, тому здобувачі вищої освіти після закінчення навчання працевлаштовуються в лабораторії таких підприємств і їх перевагою є

знайомство з основам хімії лікарських засобів, харчовою хімією, основами контролю якості фармацевтичних або харчових продуктів, агрохімією ще в ході опанування професією. Додатковою перевагою стає запрошення до викладання таких дисциплін професіоналів-практиків, які за основним місцем роботи працюють на зазначених підприємствах, що дозволяє стейкхолдерам відбирати найкращих майбутніх фахівців і працевлаштовувати їх ще в ході навчання.

Також, чудовою практикою в ході реалізації освітньо-професійної програми стає запровадження ознайомлювальної практики, яка дозволяє першокурсникам на початку опанування професією ознайомитися з особливостями підприємств регіону, можливими робочими місцями, здійснити вибір пріоритетного місця роботи, і, щороку здійснюючи вибір дисциплін, досягти достатньої професійної майстерності в ході здобуття освіти.

Таким чином, сьогоднішнім завданням вищої освіти стає не формування переліку узагальнених компетентностей фахівця-хіміка, а набуття первинного професійного досвіду здобувачем вищої освіти для реалізації професійних обов'язків на конкретних підприємствах ще в ході навчання в закладі вищої освіти. Університет має випускати не універсального усередненого фахівця, а висококваліфікованого професіонала здатного універсально виконувати професійні обов'язки на обраному пріоритетному підприємстві.

Список використаних джерел

1. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 102 «Хімія» галузі знань 10 «Природничі науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Видання офіційне. 2019. 18 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/26/102-himiya-bakalavr-1.pdf>
2. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 102 «Хімія» галузі знань 10 «Природничі науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Видання офіційне. 2020. 15 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/102-ximia-M.pdf>

РОЛЬ ДІЛОВОЇ ГРИ У ФОРМУВАННІ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ

Григор'єва Надія Пилипівна

Кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри
Кафедра біоорганічної і біологічної хімії та клінічної біохімії
hryhorieva.nadiia@bsmu.edu.ua
Буковинський державний медичний університет, Україна

Реформування системи освіти в Україні на вимоги часу вимагає від викладачів застосування методів навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості з урахуванням її індивідуальних особливостей [1]. Для успішної